ਏ.ਜੀ. ਪੇਰਾਰੀਵਲਨ
ਬਨਾਮ
ਰਾਜ, ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ./ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ./
ਐਮ.ਐਮ.ਡੀ.ਏ., ਚੇਨਈ, ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਅਤੇ ਅਨਜ
(ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 833-834 ਦੇ 2022)
ਮਈ 18, 2022

ਐਲ. ਨਾਗੇਸਵਰਾ ਰਾਓ, ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ ਅਤੇ ਏ. ਐਸ. ਬੋਪੰਨਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ: ਅਨੁਚਛੇਦ 161 – ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਮਾਫੀਆਂ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ, ਘਟਾਉਣ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ-ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ – ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ – ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ

– ਜਿਹੜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਫੀ ਬਾਰੇ, ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ 25.01.2021 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਭੇਜੀ, ਬਿਨਾਂ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਲਏ – ਸਹੀਤਾ

– ਫੈਸਲਾ: ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਨੁਚਛੇਦ 161 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਮਾਫੀ / ਘਟਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ

– ਅਨੁਚਛੇਦ 161 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਨਾ ਵਰਤਣ ਜਾਂ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਰਤਣ ਵਿੱਚ ਅਕਥਨੀਯ ਦੇਰੀ, ਜੇਕਰ ਕੈਦੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਨੇ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਭੇਜੀਆਂ ਹਨ – ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਨਾ ਹੀ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸ੍ਰੋਤ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੀ ਕੀਤੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ – ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੀ ਕੀਤੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ – ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ – ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੀ ਕੀਤੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਲਗਭਗ ਢਾਈ ਸਾਲ ਤੱਕ ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਲਟਕੀ ਰਹੀ – ਸਿਰਫ ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਫੀ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੀਤੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ – ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ 32 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ, ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਉਸ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਦੌਰਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ

ਕੈਦ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਲੰਬਿਤਤਾ ਅਧੀਨ ਕਲਾ. 161 ਲਈ ਦੋ ਅਤੇ ਅੱਧੇ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੇ, ਇਹ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਭੇਜਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਕਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸਜ਼ਾ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਆਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ – ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ 1860 – ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1951 – ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ, 1908 – ਪਾਸਪੋਰਟ ਐਕਟ,1967 – ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਐਕਟ,1946 – ਵਾਇਰਲੈਸ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫੀ ਐਕਟ,1933 ਅੱਤਵਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1987.

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1.1 ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੀ ਸਲਾਹ ਗਵਰਨਰ ਉੱਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ ਕਲਾ 161 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਮਾਫੀ / ਘਟਾਉ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਬਾਰੇ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੀ ਕੀਤੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਉੱਪਰ ਵਰਣਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੀ ਕੀਤੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ 09.09.2018 ਨੂੰ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਗਵਰਨਰ ਕੋਲ ਲਗਭਗ ਦੋ ਅਤੇ ਅੱਧੇ ਸਾਲ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਰਹੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਫੀ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੀਤੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਅਗਾਊ ਕੀਤਾ। [ਪੈਰਾ 19]

1.2 ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਛੋਟ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੈ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਨਿਭਾਉਣ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਕੋਈ ਕੰਮ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੋਲ ਹੈ ਕਲਾ 161 ਅਧੀਨ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜੋ ਕੁਝ ਆਧਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਲਾ 161 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਨਾ-ਵਰਤੋਂ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਲਾ 161 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਣਸਮਝੀ ਦੇਰੀ ਮਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕੈਦੀ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਨੇ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਫੀ / ਘਟਾਉ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਦੁਆਰਾ। [ਪੈਰਾ 20]

1.3 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ 19 ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ 32 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸ ਨੇ 16 ਸਾਲ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ 29 ਸਾਲ ਇਕੱਲੇ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਹਨ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਦੋ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੈਰੋਲ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਵਿਵਹਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਅਤੇ +2 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ, ਸਨਾਤਕ ਦੀ ਡਿਗਰੀ, ਸਨਾਤਕੋਤਰ ਡਿਗਰੀ, ਡਿਪਲੋਮਾ ਅਤੇ ਅੱਠ ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕੋਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਨੁਚਛੇਦ 161 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੋ ਅੱਧ ਸਾਲ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਰਹੀ ਅਤੇ ਗਵਰਨਰ ਵੱਲੋਂ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਯੋਗਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 142 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 329 ਦੇ 1991 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੈ, ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਆਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 28]

1.4 ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਜਪਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ. ਧਾਰਾ 161 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਜਿਸਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕੈਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ ਨੂੰ ਕੈਦੀ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਪ੍ਰਭਾਵ. ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਢਾਈ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੀ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਮਰਥਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਰਾਜਪਾਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਾਰਟਹੈਂਡ ਸਮੀਕਰਨ ਹੈ"। ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਵਿਚਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਹਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ/ਕਮੂਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਧਾਰਾ 302

ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ, IPC ਗਲਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 302. ਅਜਿਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਨਫਰਮੈਂਟ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੈ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ 302, ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 302 ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 1 ਦੁਆਰਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜੇਲ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਆਚਰਣ ਪੈਰੋਲ ਦੌਰਾਨ, ਉਸਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ, ਉਸਦੇ ਕੈਦ ਦੌਰਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਢਾਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 161 ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੰਬਿਤ ਹੈ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਭੇਜਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ. ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ 1991 ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 329 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 29][1065- F-H; 1066-ਏ-ਜੀ]

ਐਮ.ਪੀ. ਖਾਸ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ (2004) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 788 : [2004] (5) ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1020 - ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀਹਰਨ (2016) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2015] (14) ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 613; ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਰਾਮ ਜਵਾਇਆ ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ (1955) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 225; ਸਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ (1974) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 831 : [1975] (1) ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 814; ਨਬਮ ਰੇਬੀਆ ਅਤੇ ਬਾਮੰਗ ਫੇਲਿਕਸ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ, ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ (2016) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2016] (6) ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਮਾਰੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1981) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 161; ਸਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ (1974) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 831 : [1975] (1) ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 814; ਏਪੁਰੂ ਸੁਧਾਕਰ ਬਨਾਮ ਸਰਕਾਰ ਐ.ਪੀ. (2006) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 161 : [2006] (7) ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 81 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ : ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ
ਨੰਬਰ 833-834 ਦੇ 2022.

ਮਦਰਾਸ ਵਿਖੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਿਤੀ 06.03.2015 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ
ਕ੍ਰਿ. ਓ.ਪੀ.ਐਸ.ਆਰ. ਨੰ. 4084/2015 ਅਤੇ ਕ੍ਰਿ. ਓ.ਪੀ.
ਨੰ. 5073/2015.

ਨਾਲ

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 835 ਦੇ 2022

ਗੋਪਾਲ ਸੰਕਰਨਾਰਾਯਣਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਪ੍ਰਬੂ ਰਾਮਸੁਬ੍ਰਮਣੀਅਮ, ਕੇ. ਸਿਵਾਨੀ ਵਿਜ, ਮਿਸ ਪ੍ਰਿਯਾ ਆਰ., ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਤੁਸ਼ਾਰ ਮੇਹਤਾ, ਐਸ.ਜੀ., ਕੇ ਐਮ ਨਟਰਾਜ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਵੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮੂਰਤੀ, ਅਮਿਤ ਆਨੰਦ ਤਿਵਾਰੀ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਰਾਕੇਸ਼ ਦ੍ਵਿਵੇਦੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਮਿਸ ਰੇਖਾ ਪਾਂਡੇ, ਏ.ਕੇ. ਖਾਨ, ਅਸ਼ੋਕ ਪਾਨੀਗ੍ਰਹੀ, ਮਿਸ ਵੰਸ਼ਜਾ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਕਨੂ ਅਗਰਵਾਲ, ਮਿਸ. ਇਰਿਤੀ ਦੁਆ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਡਾ. ਜੋਸਫ ਅਰਿਸਟੋਟਲ ਐਸ., ਏਕਲਵਯ ਦ੍ਵਿਵੇਦੀ, ਮਿਸ ਮੈਰੀ ਮਿਤਜ਼ੀ, ਮਿਸ ਦੇਵਯਾਨੀ ਗੁਪਤਾ, ਮਿਸ ਤਨਵੀ ਆਨੰਦ, ਮਿਸ ਅਨੁਪੁਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼ੋਭਿਤ ਦ੍ਵਿਵੇਦੀ, ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਮਹਾਰਾ, ਮਿਸ ਜੈਸਿਕਾ ਸ਼ਾਰਦਵਾਜ, ਬੀ.ਵੀ. ਬਲਰਾਮ ਦਾਸ, ਜੀ. ਅਨੰਦ ਸੇਲਵਮ, ਐਸ. ਮੁਥੁਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਟੀ. ਥਿਰੁਮੁਰੁਗਨ, ਪੀ. ਸੋਮਾ ਸੁੰਦਰਮ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਐਲ. ਨਾਗੇਸਵਰਾ ਰਾਓ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 1991 ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀਪੇਰੁੰਬੁਦੂਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 329 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 18 ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 21.05.1991 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ, 'ਆਈਪੀਸੀ'), ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1951, ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ, 1908, ਪਾਸਪੋਰਟ ਐਕਟ, 1967, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਐਕਟ, 1946, ਭਾਰਤੀ ਵਾਇਰਲੈਸ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫੀ ਐਕਟ, 1933 ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕੂ) ਐਕਟ, 1987 (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ, 'ਟਾਡਾ') ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਟਾਡਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, 11.05.1999 ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਟਾਡਾ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ 08.10.1999 ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ, ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਲੋਕਾਂ ਸਮੇਤ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 161 ਅਧੀਨ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਅੱਗੇ ਦਯਾ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ 27.10.1999 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਯਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 25.04.2000 ਨੂੰ ਮੁੜ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅੱਗੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 72 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਦਯਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ 12.08.2011 ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਹ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 01.05.2012 ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 18.02.2014 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। 2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 23 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਲਈ ਸੀ, ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਨੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਹੈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੈਦ, ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਮੰਗੇ। ਵਿਚ ਉਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 435 ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ (ਛੋਟੇ ਲਈ, 'ਸੀਆਰਪੀਸੀ'), ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੋੜ ਸੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਬਿਊਰੋ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਦੀ ਜਾਂਚ (ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ.) ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਫੁਟਕਲ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 18.02.2014, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ ਕੈਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਏ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼। ਇੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ 20.02.2014 ਨੂੰ ਫੁਟਕਲ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ। ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 18.02.2014 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3. 24.02.2014 ਨੂੰ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੇ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਦੇ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ 19.02.2014 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਉੱਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕਮਿਊਟੇਸ਼ਨ / ਰਿਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ 25.04.2014 ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਸੱਤ ਸਵਾਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ। 02.12.2015 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀਹਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

4. 30.12.2015 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਫੀ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 161 ਅਧੀਨ

ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਫੀ ਦੇਣ ਦੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 06.09.2018 ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨੋਟ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 161 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ। ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਕੈਬਿਨੇਟ ਵੱਲੋਂ 09.09.2018 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ।

5. ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਚੇਨਈ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟਾਡਾ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਵਿਵਿਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਟਾਡਾ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 10.12.2013 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 482, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮੂਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮੂਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਹਰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੰਗੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 06.03.2015 ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਦੋਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ 06.03.2015 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਿਲੰਬਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਆਰਐਲ. ਐਮ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 118421 ਦੀ 2017 ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

6. ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਲੰਬਿਤਾ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ 09.09.2018 ਨੂੰ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਕੈਬਿਨੇਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਉੱਤੇ ਗਵਰਨਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 11.02.2020 ਨੂੰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਪੈਰੋਲ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਫੀ ਸਬੰਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਲਟੀ-ਡਿਸਿਪਲਿਨਰੀ ਮਾਨੀਟਰਿੰਗ ਏਜੰਸੀ (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ, 'ਐਮਡੀਐਮਏ') ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ 20.11.2020 ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕਰਕੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗਵਰਨਰ ਵੱਲੋਂ ਐਮਡੀਐਮਏ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗਣ ਲਈ ਕੋਈ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 161 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

7. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੀਖਿਆ ਜਨਰਲ ਨੇ 21.01.2021 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 161 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਗਵਰਨਰ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 04.02.2021 ਨੂੰ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਗਵਰਨਰ ਨੇ, 25.01.2021 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 161 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਸਮੇਤ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਅਗਾਊ ਕੀਤਾ ਹੈ।

8. 09.03.2022 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ 31 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਇਆ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਵਿਵਹਾਰ ਚੰਗਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਸਿੱਖਿਆ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਬੀਮਾਰ ਸਿਹਤ ਤੋਂ ਪੀੜਿਤ ਹੈ।

9. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਸੰਕਰਨਾਰਾਇਣਨ, ਸੀਖਿਆ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ, ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਫੀ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਗਵਰਨਰ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਗਵਰਨਰ ਕੋਲ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਗਵਰਨਰ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਵੈ-ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ, ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਕੋਲ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 161 ਅਧੀਨ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 161 ਅਧੀਨ ਗਵਰਨਰ ਦੁਆਰਾ ਅੱਜ ਤੱਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹਰ ਮਾਫੀ / ਮੁਅੱਤਲੀ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹੋਵੇਗੀ।

10. ਸ੍ਰੀ ਰਾਕੇਸ਼ ਦ੍ਵਿਵੇਦੀ, ਸੀਖਿਆ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਜੋ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 161 ਤੋਂ 163 ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਗਵਰਨਰ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜੇ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਗਵਰਨਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅੱਗੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਉੱਰਜਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਘੀ ਬਣਤਰ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ।

11. ਸ੍ਰੀ ਕੇ. ਐਮ. ਨਟਰਾਜ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਈ / ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਕਮੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਸ੍ਰੀਹਰਨ (ਉਪਰੋਕਤ) ਅਤੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਵਲ ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਰਿਹਾਈ / ਕਮੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਬੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਮਾਨਤਾ ਅਪਵਾਦ ਸਨ ਜਿਥੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਐਮ.ਪੀ. ਸਪੈਸ਼ਲ ਪੁਲਿਸ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਐਮ.ਪੀ.2SUPERSCRIPT, ਜਿਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਪੱਖਪਾਤੀਤਾ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ / ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤਰਕਹੀਣ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਵਿਚਾਰਣਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਬਿੰਦੂ ਜੋ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹੈ, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

12. ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਣ ਯੋਗ ਇੱਕੋ ਬਿੰਦੂ ਹੈ ਕਿ 25.01.2021 ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਰਿਹਾਈ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲਏ। ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਆਪੱਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਇਹ ਬਿੰਦੂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਬਾਕੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਅਸਰਦਾਰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਤਾਇਨਾਤ ਟਾਡਾ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕ੍ਰਿ. ਐਮ.ਪੀ. ਨੰ. 118421 ਆਫ 2017 ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਮੇਂ

ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2017 ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਭਵਿੱਖ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀਹਰਨ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਹੋਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ 09.09.2018 ਨੂੰ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਮਿਲੀ ਪਰ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਉਸ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲਏ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇ ਬਿੰਦੂ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

13. ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਮਾਫੀਆਂ, ਰਾਹਤਾਂ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਆਫੀਆਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨਾ, ਘਟਾਉਣਾ ਜਾਂ ਬਦਲਣਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਸਤਾਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 161 ਅਧੀਨ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 162 ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਵਿਸਤਾਰਿਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ163

ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਵੇਗੀ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਵਿਵੇਕ ਅਧੀਨ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ।

14. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਨੂੰ ਦੇਖੀਏ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਦੀ ਬਣਤਰ ਸੰਘੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਗਠਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁੱਖ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਅੰਗ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਬਣਾਏ ਰੱਖੇ। ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਰ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਹੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀ ਸੰਸਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੈਬਿਨੇਟ ਵਰਗੀ ਹੈ, "ਇੱਕ ਹਾਈਫਨ ਜੋ ਜੋੜਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਬਕਲ ਜੋ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਭਾਗ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਭਾਗ ਨਾਲ ਕਸਦਾ ਹੈ"।3

15. ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰੂਪਿਤ ਕੈਬਿਨੇਟ ਸਿਸਟਮ ਆਫ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਅਧੀਨ ਗਵਰਨਰ ਰਾਜ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਔਪਚਾਰਿਕ ਮੁਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਮਦਦ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਜਿੱਥੇ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਫੰਕਸ਼ਨ ਦੀ ਕਸਰਤ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਗਵਰਨਰ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਲੇਖ 123, 213, 311(2) ਪ੍ਰੋਵਿਸੋ (ਸੀ), 317, 352(1), 356 ਅਤੇ 360, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਕੈਬਿਨੇਟ ਸਿਸਟਮ ਆਫ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਗਵਰਨਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ।4SUPERSCRIPT

16. ਭਾਵੇਂ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹੀ ਲੇਖ 163 ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਮਦਦ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ

ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ ਚਿੰਤਿਤ ਫੰਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।5

17. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮਾਰੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ6 ਵਿੱਚ ਲੇਖ 161 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ: "...ਗਵਰਨਰ ਔਪਚਾਰਿਕ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਦਾ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਭਾਵੇਂ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਲੇਖ 161 ਅਧੀਨ ਸਲਾਹ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਗਵਰਨਰ ਉਸ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਬੱਧ ਹੈ। ਮਾਫੀ, ਕਮਿਊਟੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਕਾਰਜ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਉਂਟਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਨਾਲ ਮਾਫੀ, ਕਮਿਊਟੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਰਿਹਾਈ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ"।

18. ਸਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ7$_{\text{SUPERSCRIPT}}$ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਰੂ ਰਾਮ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 72 ਅਤੇ 161 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਦੋ ਉੱਚ ਗਰਿਮਾਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਰਾਏ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਮਦਦ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਹੈ।

19. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ, ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੀ ਸਲਾਹ ਰਾਜਪਾਲ ਉੱਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ ਅਨੁਚਛੇਦ 161 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਮੁਆਫੀ/ਛੋਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਾਨੂੰ ਦਸਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਕੀ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ 09.09.2018 ਨੂੰ ਸੀ, ਜੋ ਲਗਭਗ ਦੋ ਅਤੇ ਅੱਧ ਸਾਲ ਤੱਕ ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹੀ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਅਗਾਊ ਕੀਤਾ।

20. ਅਸੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਛੋਟ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਗਰੂਕ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਉਸਦੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਫਰਜਾਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਅਤੇ ਨਿਭਾਉਣ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਫਰਜਾਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਅਤੇ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਲਈ। ਪਰੰਤੂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਧੀਨ ਅਨੁਚਛੇਦ 161, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 161 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਨਾ-ਕਸਰਤ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਪ੍ਪੁਰੂ ਸੁਧਾਕਰ ਬਨਾਮ ਸਰਕਾਰ ਆਫ ਐ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਅਨੁਚਛੇਦ 161 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਕਥਨੀਯ ਦੇਰੀ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੈਦੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਰੀਰਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਕੈਬਨਿਟ ਨੇ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਣ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਕਮੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ।

21. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ, ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਐਮ.ਪੀ. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ (ਸੁਪਰਾ), ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੈਬਨਿਟ ਦੇ ਇੱਕ ਤਰਕਹੀਣ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਆਉਣ ਲਈ. ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੋ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 197, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕੇਸ. ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਲਈ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ, ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼

ਕੀਤੀ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਮੰਤਰੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਸਨ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1988 ਦੇ ਅਧੀਨ। ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਗਰਾਂਟ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਜਪਾਲ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਏ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਵੱਲੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 163 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੇ ਰਿੱਟ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਕੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਮੰਤਰੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ 'ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ' ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਦੇ ਉਲਟ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਿਆਂ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਏ ਕਿਸੇ ਚੀਫ਼ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਅਪਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ, ਜਿੱਥੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਰਾਜਪਾਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਏ ਸਬੰਧਤ ਵਿਚਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਸੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦੇਵੇਗਾ ਆਰਡਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੋ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ.

22. ਅਸੀਂ ਡਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਐਮ.ਪੀ. ਸਪੈਸ਼ਲ
ਪੁਲਿਸ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ (ਉਪਰੋਕਤ) ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਵੱਲੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਵਿਚਾਰਨਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਬਾਹਰਲੀਆਂ ਵਿਚਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਉਲਟ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਅਗਾਊ ਕੀਤਾ ਹੈ।

52.3 ਕੀ ਧਾਰਾ 432(7) ਦੀ ਕੋਡ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਮਾਨ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਦੀ ਹੈ?

52.4 ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ III ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਹੈ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਲਈ?

52.5 ਕੀ ਧਾਰਾ 432(7) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ?

ਜਵਾਬ

180. ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਚਾਹੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਇਸ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 432(6) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜੇਕਰ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਉਸ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸੇ ਵਿਸ਼ਾ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਹੋਵੇ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 73(1)(ਕ) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੈ। ਫੈਸਲਾ ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਗਈ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੋ

ਮਾਮਲੇ ਧਾਰਾ 432(7)(ਕ) ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਕਾਰਨ ਕੇਂਦਰ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਦੇਣਗੇ। ਧਾਰਾ 432(7)(ਕ) ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।"

"219. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਾਂ। ਜਵਾਬੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਡਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਕੇਸ਼ ਦ੍ਵਿਵੇਦੀ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਕਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਸਿੱਧੀ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਜਨ ਵਿਵਸਥਾ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸ਼ਡਿਊਲ VII ਸੂਚੀ II ਐਂਟਰੀ 1 ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਾਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਵਾਚੀ ਅਪਰਾਧ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਾਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਤੱਕ ਵਧਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮਾਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 1 ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਵਧਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ। ਨਤੀਜਤਨ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇ.ਐਮ. ਨਾਨਾਵਤੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਬੰਬਈ [ਕੇ.ਐਮ. ਨਾਨਾਵਤੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਬੰਬਈ, ਏਅਰ 1961 ਐਸਸੀ 112 : (1961) 1 ਕ੍ਰ ਐਲਜੇ 173 : (1961) 1 ਐਸਸੀਆਰ 497 ਪੰਨਾ 516] ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਰ ਅਧੀਨ ਲੇਖ 161 ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।"

25. ਸੈਕਸ਼ਨ 432(7), ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

432. ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਜਾਂ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

...

(7) ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 433 ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ "ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ,-

(a) ਉਹ ਕੇਸ ਜਿਥੇ ਸਜ਼ਾ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਖਿਲਾਫ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸਬੰਧੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ;

(b) ਹੋਰ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਜਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 72, 73, 161, ਅਤੇ 162 ਦਾ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਬਿੰਦੂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 73 ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 73(1) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

ਲੇਖ 73. ਸੰਘ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ.- (1) ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸੰਘ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਸਥਾਰ ਪਾਵੇਗੀ —

(ਅ) ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਜਿਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ; ਅਤੇ

(ਬ) ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕਸਰਤ ਤੱਕ ਜੋ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਸੰਧੀ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਗੁਣ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਪਧਾਰਾ (ਅ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਿਸਥਾਰ ਪਾਵੇਗੀ ਜਿਨਾਂ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

...

26. ਇੱਕ ਥੱਕਾਉਣ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਸੌਦਾ ਲੇਖ 60 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਲੇਖ 73 ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਸੰਘ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੱਕ ਵਿਸਥਾਰ ਪਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਘ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜਾਂਚਣਾ ਕਿ ਸੰਘ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ III ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਸਤੂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪਾਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਜਾਂਚਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸੰਘ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਸਫਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸੰਘ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਸਥਾਰ ਪਾਵੇਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 302 ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਜਾਂ ਸੂਚੀ III ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਐਂਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

27. ਸ੍ਰੀ ਸੰਕਰਨਾਰਾਯਣਨ ਨੇ ਉਹ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਸਿੰਪਲੀਸਿਟਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਸਮੇਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਕੈਦੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਕੈਦ ਦੀ ਲੰਬੀ ਅਵਧੀ, ਕੈਦ ਦੌਰਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿੱਖਿਆ ਯੋਗਤਾਵਾਂ, ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦੀ ਨਿਰਰਥਕਤਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਿਆਂ।

28. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ ਉਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ 19 ਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ 32 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸ ਨੇ 16 ਸਾਲ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਅਤੇ 29 ਸਾਲ ਇਕੱਲਾ ਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਹਨ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਉਹ ਦੋ ਵਾਰ ਪੈਰੋਲ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਰਿਹਾਈ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਵਿਵਹਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ +2 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ, ਸਨਾਤਕ ਦੀ ਡਿਗਰੀ, ਸਨਾਤਕੋਤਰ ਡਿਗਰੀ, ਡਿਪਲੋਮਾ ਅਤੇ ਅੱਠ ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕੋਰਸ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਚੂੰਕਿ ਉਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਨੁਚਛੇਦ 161 ਅਧੀਨ ਦੋ ਅੱਧ ਸਾਲ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਵਰਨਰ ਵੱਲੋਂ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਲਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 142 ਅਧੀਨ ਸਾਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 329 ਦੇ 1991 ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤੀ ਹੋਈ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੈ, ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਆਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(ਸੀ) ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਕੈਬਿਨੇਟ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਗਵਰਨਰ ਵੱਲੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ

ਦੋ ਅੱਧ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ "ਗਵਰਨਰ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਸ਼ਬਦ ਹੈ" ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਹੈ।

(ਡੀ)

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਪੀ. ਖਾਸ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੀ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲਾਗੂਪਨਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਜਾਂ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਅਣਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਸੀ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀਹਰਨ (ਉਪਰੋਕਤ) ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮਝ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ / ਬਦਲਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਭਾਵ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 302 ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 1 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਐਫ)

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਲੰਬੀ ਕੈਦ ਦੀ ਅਵਧੀ, ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਪੈਰੋਲ ਦੌਰਾਨ ਵੀ, ਉਸ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਕਰੋਨਿਕ ਬੀਮਾਰੀਆਂ, ਕੈਦ ਦੌਰਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਤੋਂ ਦੋ ਅਤੇ ਅੱਧ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਅਨੁਚਛੇਦ 161 ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਲੰਬਿਤਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 142 ਅਧੀਨ ਸਾਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 1991 ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 329 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣੀ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੈ, ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਆਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬੰਧ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅਪੀਲਾਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate